

Становище

за докторско изследване

„Клавирното ноктюрно и творчеството на българските композитори: интерпретационни проблеми“ на

Антония Кирилова Евгениева

по професионална област на висше образование

08.03. «Музикално и танцово изкуство»
Докторант на Департамент „Музика“ при
Нов Български Университет
София

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по
професионално направление „Музика“

от

професор д-р Ромео Александров Смилков

преподавател по пиано
АМТИИ - Пловдив

Дисертационното изследване на младия колега *Антония Кирилова Евгениева* има за предмет на научното наблюдение клавирното ноктюрно и проекцията му върху творчеството на видни български композитори. Целта е да бъдат разгледани известни клавирни творби и да се идентифицират интерпретационни проблеми, които стоят пред пианиста-изпълнител. То се базира на интензивно интерпретаторско навлизане в разглежданата проблематика.

Пианистката Антония Евгениева е реализирала в рамките на докторското изследване, в периода 2014-2017 година, **10** (десет) **творчески изяви**. Сред тях са Концерт «Вечер, посветена на творби, вдъхновени от нощта» (01.01.2014, СБК, София) и клавирни рецитали с творби на Фридерик Шопен (06.04.2015, СБК и 16.01.2015, Полски културен институт, София). Впечатляват Концерт с творби от български

композитори (14.12.2016, СБК, София), както и концертното поднасяне на една от лиричните клавирно-оркестрови творби – Концерт за пиано и оркестър-f moll, №2 от Ф. Шопен в София (31.01.2014) и Кострома/Русия (10.02.2017), под диригентството на композитора Кирил Ламбов.

Радващо постижение е и интерпретацията на ноктюрни за пиано освен от Ф. Шопен и от Ед. Григ, М. Глинка, А. Лядов, така и от българските композитори – Панчо Владигеров, Веселин Стоянов, Велислав Заимов, Виктор Чучков, Кирил Ламбов. Концертните изпълнения (в рамките на Юбилеен концерт на последния – 31.05.2015 г.) показват задълбоченост в интерпретационната позиция и актуалност на творческия и семеен тандем Антония Евгениева – Кирил Ламбов.

Теоретичният дисертационен труд е развит в **186** страници – Увод, **4** (четири) глави, заключение, библиография и **7** (седем) приложения. Използвана литература включва **58** теоретични източника – **39** заглавия от български източници и **19** чуждестранни източници на руски и английски език. Едно от основните за изследването заглавие на английски език е книгата на Алън Уагенхайм „Джон Филд и нокторното”/“John Field and Nocturne“ (Xilibris Corporation, 2008). Проведени са и са обобщени **9** (девет) интервюта с водещи български композитори и клавирни изпълнители.

В **Първа глава** (стр. 9-36) *„Исторически преглед на жанра „Ноктюрно“ до ХХ век. Джон Филд и неговите ноктюрни“* има раздел, в който е представен жизненият и творчески път на основоположника на клавирното ноктюрно. Влиянието и достиженията на Фр. Шопен и руски автори от ХІХ век са представени отделно. Информацията от тях говори за еволюцията в жанра към романтично-лирична миниатюра.

Във **Втора глава** (стр. 37-63) *„Творчество на Фридерик Шопен и интерпретационен анализ на негови ноктюрни“* особено внимание докторант Антония Евгениева отделя на интерпретационния анализ на **4** (четири) ноктюрни на полския композитор-романтик. Това са ноктюрни от

емблематични опуси на Фр. Шопен – оп. 9, оп.27, оп. 48 и оп. 72. Опряна на изводи от изследването на Ал. Уагенхайм Антония Евгениева коректно развива своето наблюдение върху клавирните ноктюрни. Като се опира както на тази теоретична база, така и с опита от свое изпълнителско навлизане, с добър клавирно-аналитичен език навлиза в високия пианизъм на автора. Разглежда и пиеси-ноктюрни на Ед. Григ и Ал. Скрябин.

Трета глава „Мястото на клавирното ноктюрно в българката музика“ (стр. 64-96) и **Четвърта глава „Анализ на ноктюрни от съвременни български композитори“** (стр. 97-113) са най-важни, за мен, по обем и размах на научно наблюдение. Докторант Антония Евгениева извежда конкретни свои наблюдения от ноктюрни от български композитори – от Върбан Върбанов и Хераклит Несторов през ноктюрните от ранните творчески години на Димитър Ненов и Панчо Владигеров към произведения на композитори от последните десетилетия. Това и позволява да дефинира, че *„основни характеристики на автентичното ноктюрно се запазват 150-200 години след неговото създаване, преминавайки всякакви предизвикателства на Времето и въпреки динамиката на промените и влиянието на различни школи“* (с. 18 от Автореферат на докторския труд).

Раздел от **Четвърта глава** представя анализ на ноктюрни и коментар от авторите – водещи български съвременни композитори. Отлично решение на изследвателя е да обобщи тези авторски коментари. Това превръща изследването в ценен източник на информация за следващи изследователи на клавирната музика на **Велислав Заимов, Виктор Чучков** и естествено **Кирил Ламбов**. Коментира и изпълнителско-аналитични рефлексии от беседи и интервюта със **6** (шест) изпълнители-клавирни педагози – **Анжела Тошева, Антонина Бонева, Ганка Неделчева, Даниела Андонова, Людмил Ангелов, Ромео Смилков** [1].

1. Подреждането на видните български пианисти е по азбучен ред.

Заключението на дисертационния труд е с посочени **7** (седем) научни приноси на изследването.

В приложения към изследването се дава информация за Ноктюрно – D dur от руския композитор (от 19 век) Д. Веневитинов, примери от клавирна пръстовка от актуално издание (от 2013 г.) на две ноктюрно от Ф. Шопен, неиздавано Ноктюрно – Des dur (от 1916 г.) на българския композитор Д. Ненов и три ноктюрни – ръкописи на бургаския композитор В. Върбанов, от годините преди Първата Световна война, съхранявани в Бургаски Държавен архив.

Младата пианистка **Антония Евгениева** прави успешен опит да запълни недостатъчно разработени зони в българското музиковедие и то в полето на клавирното интерпретаторско аналитично мислене.

Всичко казано дотук ми дава основания да гласувам положително - „**ЗА**“ присъждане на пианиста и педагога **Антония Кирилова Евгениева** на образователната и научна степен „**доктор**“ на музиковедие и музикално изкуство.

Поздравявам колегата и неговия научен ръководител проф. Елисавета Вълчинова-Чендова д.н., както за успеха на задълбочения дисертационен труд, така и за концертната дейност с представяне на ярки клавирни ноктюрни от европейски и български композитори.

Август 2017 г.

София

проф. д-р Ромео Смилков

АМТИИ - Пловдив